

[Axel Kristensen.]

stand, er jeg nødt til vedblivende at gøre opmærksom på, at den ikke er rigtig. Før havde en del af befolkningen den særfordel, at de, når man lagde byrder på dem, fik en lettelse for disse byrder ved den automatiske lønstigning, medens den øvrige del af befolkningen måtte bære byrden ved pristigningen også for dem, der havde pristalsordningen. Det kræver ikke ækvivalens, ikke nogen udligning andetsteds, at man stiller alle borgere lige ved at undlade at tage disse afgifter med i pristalsordningen.

Ved første behandling talte jeg udførligt om de virkninger, denne lov ville få for den enkelte. Det forekommer helt urimeligt, at folk i henhold til gældende lov og ud fra givne forudsætninger lægger budgetter, forpligter sig til bestemte afdrag, binder penge i en virksomhed for at producere og skabe og derefter får det hele væltet over ende af noget så vilkårligt som dette. Når vi taler om, at forslaget rammer i flæng, mener vi slet ikke, at det rammer alle erhvervsdrivende — det har vi ikke noget imod — eller alle landets borgere, men at det rammer helt vilkårligt. De mennesker, der har handlet samfundsmæssigt rigtigst, de, der har undladt at forbruge det hele og har startet virksomhed og derfor pådraget sig gæld — for hvem i Danmark er så velstillet, at de for egen kapital alene kan etablere virksomhed? — rammer det i flæng, fuldkommen vilkårligt efter de tilfældige forhold, der gælder for det enkelte menneske. Mange vil komme i den situation, at de er ude af stand til at opfylde deres forpligtelser.

Jeg kender konkrete eksempler på, at mennesker gennem stor sparsommelighed har skaffet sig en lille kapital eller, netop fordi de har vist så stor sparsommelighed, har vundet tillid, så de har kunnet optage betydelige lån til at overtage en virksomhed. De har lagt budget langt frem i tiden og har regnet med et forbrug, der ikke er større end en arbejders. De har store indtægter, idet de arbejder ikke 8, men 16 timer, i mange tilfælde både mand og kone, og nu får de pludselig det hele væltet, fordi de ikke har mulighed for at skaffe disse penge på anden måde.

Nogle steder virker det fuldkommen

grelt. I udvalget mødte en delegation af selvstændige erhvervsdrivende, altså folk, der ejer deres virksomhed selv. Jeg kender personligt nogle af dem og ved, at det er mennesker, der er begyndt uden kapital og har skabt strålende virksomheder, der eksporterer i stor stil. Den ene af dem sidder i det udvalg, der giver Marshalllån, og han fortalte, hvorledes staten siger til folk: nu kan du få nogle penge her. Og så låner man dem 100 000 kr., 200 000 kr., 300 000 kr., i visse tilfælde en million. Man gør det på basis af en statsautoriseret revisors gennemgang af mandens stilling og privatforbrug, og kun de, der har et lavt privatforbrug og har vist stor sparsommelighed, får sådanne lån. Det er folk, der på grund af den personlige tillid, man nærer til dem, har fået lån ud over, hvad bankerne ville give, det er folk, der har sat sig for afdrag på 50 000 kr., 60 000 kr., 70 000 kr. Og så kommer staten efter at have givet dem lån, så de har bundet sig til den yderste grænse, og vælter det hele ved en vilkårlig lovgivning som denne. Det virker fuldkommen urimeligt, at staten den ene dag låner dem Marshallpenge, for at de kan producere, investere og skabe arbejde, og den næste dag vælter det hele. Hvis det ikke er i flæng, hvis det ikke er vilkårlighed i allerhøjeste grad, ved jeg ikke, hvad vilkårlighed er.

Hvad angår de øvrige virkninger af loven, er det her som alle andre steder et spørgsmål om psykologi. Nationaløkonomi er jo ikke en samling absolutte love, det er meget mere et spørgsmål om, hvorledes mennesker handler under givne vilkår, hvordan en lov påvirker folks tankegang og indstilling. Hvis man bare sætter sig ned og regner ud, at nu tager staten 400 mill. kr. ind og låner dem ud igen og tager en vis del fra forbruget og en vis del i opsparing, så regner man fuldkommen forkert. For hvordan reagerer de mennesker, man behandler på denne måde? De reagerer således, at de siger: det kan ikke nytte noget, vi vil ikke mere, vi vil ikke arbejde hårdt, vi vil ikke løbe nogen risiko. Folk mister troen på, at det kan nytte. Derfor er alle disse opstillinger med hensyn til, hvorledes regeringens lovforslag vil virke i den retning, forkerte. Man kan vel stille op ud fra en sandsynlighedsberegning, som den højtærede minister